به نام خدا

نام و نام خانوادگی: آموزش وپرورش شهرستان سیستان و بلوچستان سال 1402-1403

دبیرستان نخبگان تاریخ12 /10/ 1402

نام دبیر : آزمون: علوم و فنون ادبی3 پایه و رشته: دوازدهم علوم انسانی نیمسال:اول مدت: ۷۰ دقیقه **سوالات**

	تاریخ ادبیات (2 نمره)	
1	الف) شمس و طغرا اثر کیست؟ ب) تاریخ بیداری ایرانیان اثر کیست؟	0/5
2	مهم ترین عوامل فرهنگی و اجتماعی مؤثر بر ادبیات عصر بیداری را بررسی کنید؟ **(2 مورد)**	0/5
3	چرا دوره بازگشت ادبی اهمیت دارد؟	0/5
4	**هر يك از موارد گروه «الف» در جدول زير، مربوط به كدام يك از شخصيت هاى گروه «ب» است؟** **الف)** تحت تأثير شاعران گذشته، به ويژه مسعود سعد و سعدي بود. **ب)** به زبان ساده و صميمى كوچه و بازار روى آورد و از واژه ها و اصطلاحات موسيقى عاميانه و حتى واژه هاى فرنگى بهره برد. ب: ايرج ميرزا / فرخى يزدى / عارف قزوينى	0/5
	سبک شناسی (2 نمره)	
5	**درستي و نادرستي هر يك از عبارت هاي زير را مشخص كنيد.** **الف)** فتحعلی خان صبای کاشانی، پرچمدار بازگشت ادبی و شاخص ترین شاعر این دوره است. **ب)** نگرش شاعران و نویسندگان نسبت به جهان بیرون تغییر یافت و از جزئی نگری و عینیت گرایی به کلی نگری و ذهنیت گرایی روی آورد. **پ)** صدور فرمان مشروطیت با امضای مظفرالدین شاه در سال 1324 هـ . ق. صورت گرفت.	1/5
6	**سروده زير را بخوانيد و يك ويژگي ادبي و و يك ويژگي فكرى براى آن بنويسيد.** **در محیط طوفا ن زا ماهرانه در جنگ است / ناخدای استبداد با خدای آزادی**	0/5
	موسیقی شعر (6 نمره)	
7	**تقطيع نمونه هاي زير، به صورتي كه بين دو هلال تقطيع شده است، با كدام اختيارات شاعري مطابقت** دارد؟ نوع آن را بنويسيد. الف) «آرزویی دارم»(– UU– – –) ب) دل بی درد (U– – –U)	1
8	واژه **«دست آورد»** را یک بار با حذف همزه و یک بار بی‌همزه، تقطیع هجایی کنید. **الف)** با حذف همزه: **ب)** بدون حذف همزه:	1
9	نام رکن‌های معادل هجاهای زیر را بنویسید. **الف)** « – U U – » **ب)** « U – – – »	1

www-kanoon.ir

10	ضمن یافتن وزن بیت ها بیان کنید که کدامیک از بیت های زیر را می توان به دو صورت سامان داد و تقطیع به ارکان کرد؟ دلیل خود را بنویسید. **الف)** ای آفتاب حسن برون آ دمی ز ابر / کآن چهره مشعشع تابانم آرزوست **ب)** سلسلهٔ موی دوست حلقه دام بلاست / هر که در این حلقه نیست فارغ از این ماجراست	1
11	**الف)** یک مصراع از بیت زیر را تقطیع هجایی و تقطیع به ارکان نمایید؛ سپس نام ارکان آن را بنویسید. **ب)** این بیت وزن همسان دارد یا ناهمسان؟ **«** مژه‌ها و چشم یارم به نظر چنان نماید **/** که میان سنبلستان چرد آهوی ختایی **»**	2
	زیباشناسی (6 نمره)	
12	**در بیتهای زیر آرایه مراعات نظیر بین کدام واژگان ایجاد شده است؟ مشخص کنید؟** **من مسلمانم، / قبله ام یک گل سرخ / جا نمازم چشمه ، مهرم نور / دشت سجاده من**	1
13	در بیتهای زیر **تلمیح، تضاد، متناقض نما و تضمین** را مشخص کنید و دلیل هر یک را بنویسید. **(هر بیت یک آرایه)** **الف)** هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است **ب)** یار بی پرده از در و دیوار / در تجلّی است یا اولی الابصار **پ)** خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی **ت)** آتش فتاد در دلش از آب چشم دوست / گفتي ميان آتش و آب است نسبتي	2
14	در بیت زیر لف و نشرها را بیابید و نوع آن را بنویسید. **افروختن و سوختن و جامه دریدن / پروانه ز من، شمع ز من، گل ز من آموخت**	۲/۵
15	بدیع لفظی با معنوی چه تفاوتی دارد؟ با نمونه گزارش کنید.	۰/۵
	نقد و تحلیل نظم و نثر (4 نمره)	
16	غزل زیر از ملک الشعرای بهار را بخوانید و آن را در سه سطح زبانی، ادبی و فکری بررسی کنید.**(هر سطح دو مورد)** از ملک ادب حکم گزاران همه رفتند / شو بار سفر بند که یاران همه رفتند آن گرد شتابنده که در دامن صحراست / گوید چه نشینی که سواران همه رفتند داغ است دل لاله و نیلی است بر سرو / کز باغ جهان لاله عذاران همه رفتند افسوس که افسانه سرایان همه خفتند / اندوه که اندوه گساران همه رفتند	3
17	نمونه زیر را بخوانید و به پرسشها پاسخ دهید. باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فرّاش قرمزپوش می بیند، دلش می تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بد. **الف)** دو ویژگي زباني اين نوشته را بنويسيد. **ب)** شیوه بیان این نوشته، چگونه است. **ج)** اساسي ترين درون مايه اين نوشته چيست؟	1
	کامیاب باشید	

www.k-kanoon.ir

به نام خدا

نام و نام خانوادگی: آموزش وپرورش شهرستان سیستان و بلوچستان سال 1403-1402

دبیرستان نخبگان تاریخ12 /10/ 1402

نام دبیر : آزمون: علوم و فنون ادبی3 پایه و رشته: دوازدهم علوم انسانی نیمسال:اول مدت: ۷۰ دقیقه **پاسخبرگ**

تاریخ ادبیات (2 نمره)		
1	الف) ب)	0/5
2		0/5
3		0/5
4	**هر يك از موارد گروه «الف» در جدول زير، مربوط به كدام يك از شخصيت هاى گروه «ب» است؟** **الف)** تحت تأثير شاعران گذشته، به ويژه مسعود سعد و سعدي بود. **ب)** به زبان ساده و صميمى كوچه و بازار روى آورد و از واژه ها و اصطلاحات موسيقى عاميانه و حتى واژه هاى فرنگى بهره برد. الف: **الف)** تحت تأثير شاعران گذشته، به ويژه مسعود سعد و سعدي بود. **ب)** به زبان ساده و صميمى كوچه و بازار روى آورد و از واژه ها و اصطلاحات موسيقى عاميانه و حتى واژه هاى فرنگى بهره برد. ب: ايرج ميرزا، فرخى يزدى، عارف قزوينى	0/5
سبک شناسی (2 نمره)		
5	**درستي و نادرستي هر يك از عبارت هاي زير را مشخص كنيد.** **الف)** **ب)** **پ)**	1/5
6	**سروده زير را بخوانيد و يك ويژگي ادبي و و يك ويژگي فكرى براى آن بنويسيد.**	0/5
موسیقی شعر (6 نمره)		
7	الف) «آرزويى دارم»(– UU– – –) ب) دل بى درد (U– – –U)	1
8	**الف)** با حذف همزه: **ب)** بدون حذف همزه:	1
9	**الف)** « – U U –» **ب)** « U – – –»	1

www-kanoon-ir

10	**الف)** **ب)**	1
11	« مژه‌ها و چشم یارم به نظر چنان نماید / که میان سنبلستان چرد آهوی ختایی » **الف)** یک مصراع از بیت زیر را تقطیع هجایی و تقطیع به ارکان نمایید؛ سپس نام ارکان آن را بنویسید. **پایه آوایی** / **نشانه هجایی** / **وزن** **ب)** این بیت وزن همسان دارد یا ناهمسان؟	2
	زیباشناسی (6 نمره)	
12	**من مسلمانم، / قبله ام یک گل سرخ / جا نمازم چشمه ، مهرم نور / دشت سجاده من**	1
13	**الف)** **ب)** **پ)** **ت)**	۲
14		۲/۵
15		۰/۵
	نقد و تحلیل نظم و نثر (4 نمره)	
16	سطح زبانی: سطح ادبی: سطح فکری:	3
17	باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فرّاش قرمزپوش می بیند، دلش می تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بد. الف) دو ویژگي زباني این نوشته را بنویسید. ب) شیوه بیان این نوشته، چگونه است. ج) اساسي ترین درون مایه این نوشته چیست؟	1
	کامیاب باشید	

www-kanoon-ir

به نام خدا

نام و نام خانوادگی: آموزش وپرورش شهرستان سیستان و بلوچستان سال 1402-1403

دبیرستان نخبگان تاریخ12 /10/ 1402

نام دبیر : آزمون: علوم و فنون ادبی3 پایه و رشته: دوازدهم علوم انسانی نیمسال:اول مدت: ۷۰ دقیقه **پاسخ نامه**

	تاریخ ادبیات (2 نمره)	
1	الف) محمدباقر میرزا خسروی**(۰/۲۵)** ب) ناظم الاسلام **(۰/۲۵)**	0/5
2	۱- تاراج کتابخانه اصفهان که سبب شد تعدادی از کتاب های کتابخانهٔ سلطنتی به دست مردم افتد و ارتباط مجدد اهل ذوق با ادب کهن برقرار شود؛ ۲- توجه به ادبیات در دربار قاجاریه و رونق بازار شعر و شاعری و مدح شاها ن؛ ۳- تضعیف جامعه بر اثر شکست ایران از روسیهٔ تزاری. (2 مورد) **(هر مورد ۰/۲۵)**	0/5
3	زیرا شاعران دوره بازگشت توانستند زبان شعر را از آن حالت سستی که در اواخر سبک هندی در شعر به وجود آمده بود، نجات بخشند. اگر این نهضت به پا نشده بود، چه بسا زبان فاخر شعر فارسی دچار سستی و ضعف بیشتری می شد.	0/5
4	**هر يك از موارد گروه الف در جدول زير، مربوط به كدام يك از شخصيت هاي گروهاست؟** الف) **تحت تأثير شاعران گذشته، به ويژه مسعود سعد و سعدي بود.** ← ایرج میرزا ب) به زبان ساده و صمیمی کوچه و بازار روی آورد و از واژه ها و اصطلاحات موسیقی عامیانه و حتی واژه های فرنگی بهره برد. ← فرخی یزدی **(۰/۲۵)** / عارف قزوینی**(۰/۲۵)**	0/5
	سبک شناسی (2 نمره)	
5	**درستي و نادرستي هر يك از عبارت هاي زير را مشخص كنيد.** الف) **درست (۰/۵)** ب) **نادرست (۰/۵)** پ) **درست (۰/۵)**	1/5
6	**سروده زير را بخوانيد و يك ويژگي ادبي و و يك ويژگي فكرى براى آن بنويسيد.** **ادبی: استبداد، آزادی: تضاد / محیط طوفان زا: استعاره از جامعه آشفته (0/25)** **فکری: موضوع آن درباره آزادی به معنای دمکراسی است. (۰/25)**	0/5
	موسیقی شعر (6 نمره)	
7	**تقطيع نمونه هاي زير، به صورتي كه بين دو هلال تقطيع شده است، با كدام اختيارات شاعري مطابقت** دارد؟ نوع آن را بنویسید. الف) تغییر کمیت، بلند به کوتاه **(۰/۵)** ب) تغییر کمیت، کوتاه به بلند **(۰/۵)**	1
8	واژه « **دست آورد** » را یک بار با حذف همزه و یک بار بی‌همزه، تقطیع هجایی کنید. الف) با حذف همزه: – – – U **(۰/۵)** الف) بدون حذف همزه: – U– – U **(۰/۵)**	1
9	نام رکن‌های معادل هجاهای زیر را بنویسید. الف) مفتعلن **(۰/۵)** ب) مفاعیلن **(۰/۵)**	1

www-kanoon-ir

10	الف) وزن: مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن / مستفعلن مفاعل مستفعلن فعل (بیت نخست) **(۰/۵)** ب) وزن: مفتعلن فاعلن// مفتعلن فاعلن **(۰/۵)**	1
11	الف) یک مصراع از بیت زیر را تقطیع هجایی و تقطیع به ارکان نمایید؛ سپس نام ارکان آن را بنویسید. **(۱/۵)** ب) این بیت وزن همسان دارد یا ناهمسان؟ همسان دولختی **(۰/۵)** **«** مژه‌ها و چشم یارم به نظر چنان نماید **/** که میان سنبلستان چرد آهوی ختایی **»**	2

پایه آوایی	م	ژ	ها	وُ	چش	م	یل	رم	ب	ن	ظر	چ	نان	ن	ما	ید		
نشانه هجایی	U	U	–	U	–	U	–	–	U	U	–	U	–	U	–	–		
وزن	فعلات				فاعلاتن				فعلات					فاعلاتن				

زیباشناسی (6 نمره)

12	**آرایه مراعات نظیر:** من مسلمانم، / قبله ام یک گل سرخ / جا نمازم چشمه ، مهرم نور / دشت سجاده من **(۱)**	1
13	در بیتهای زیر **تلمیح، مراعات نظیر، متناقض نما و تضمین** را مشخص کنید و دلیل هر یک را بنویسید. **(هر بیت یک آرایه)** **الف)** هرگز وجود حاضر غایب شنیده ای؟ / من در میان جمع و دلم جای دیگر است **متناقض نما** (حاضر غایب) **(۰/۵)** **ب)** یار بی پرده از در و دیوار / در تجلّی است یا اولی الابصار **(تلمیح به آیه قرآن «فَأَيْنَما تُوَلّوا فَثَمَّ وَجْهُ الله») (۰/۵)** **پ)** خیز تا خاطر بدان ترک سمرقندی دهیم / کز نسیمش بوی جوی مولیان آید همی **(تضمین شعر رودکی) (۰/۵)** **ت)** آتش فتاد در دلش از آب چشم دوست / گفتي میان آتش و آب است نسبتي. **(تضاد: آب ، آتش) (۰/۵)**	2
14	در بیت زیر لف و نشرها را بیابید و نوع آن را بنویسید. لف ۱ و ۲و3 : **افروختن (۰/۵)** / **سوختن (۰/۵)** **جامه دریدن (۰/۲۵)** // نشر ۱ و ۲و3: **پروانه (۰/۵)** / **شمع (۰/۵)**/ **گل (۰/۵)**. (مرتب) **(۰/۲۵)**	۲/۵
15	بدیع لفظی: آرایه هایی که با تغییرات آوایی و موسیقایی سر و کار دارند؛ مثل: سجع، جناس **(۰/۵)** / بدیع معنوی: آرایه هایی که از لطف تعبیر و زیبایی معنی به وجود می آیند؛ مانند: اغراق، ایهام **(۰/۵)**	۰/۵

نقد و تحلیل نظم و نثر (4 نمره)

16	غزل زیر از ملک الشعرای بهار را بخوانید و آن را در سه سطح زبانی، ادبی و فکری بررسی کنید.**(هر سطح دو مورد)** الف) زبانی: ساده و روان است / برای عامه مردم قابل فهم است/ شدن به معنای رفتن به کار رفته است/ ب) ادبی:غزل است، به سنت های ادبی پایبند است، تکرار تخیلات دوره های پیشین است/ پ) فکری: اجتماعی و وطنی است. به مشکلات مردم و وضعیت نامطلوب جامعه در شعر می پردازد.	3
17	نمونه زیر را بخوانید و به پرسشها پاسخ دهید. باری، چه دردسر بدهم؟ آن قدر گفت و گفت و گفت تا ما را به این کار واداشت. حالا که می بیند آن روی کار بالاست، دست و پایش را گم کرده، تمام آن حرف ها یادش رفته. تا یک فرّاش قرمزپوش می بیند، دلش می تپد. تا به یک ژاندارم چشمش می افتد، رنگش می پرد. هی می گوید: امان از همنشین بد. الف) واژه ها و ترکیب های عربی کم است / نثر ساده و قابل فهم است **(هر مورد ۰/۲۵)** ب) طنز **(۰/۲۵)** ج) شکایت از وضعیت بد جامعه و استبداد **(۰/۲۵)**	1
	کامیاب باشید	